SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1521

av Hanna Lindqvist och Ulrika Westerlund (båda MP)

Stopp för ultrasnabbt mode

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglera ultrasnabbt mode och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Modeindustrin präglas i dag av en ohållbar produktionstakt där kläder tillverkas, säljs och slängs i allt snabbare takt. Ultra fast fashion-företag har drivit utvecklingen till sin spets genom affärsmodeller som bygger på enorma volymer, ständigt nya kollektioner och mycket låga priser. Bakom de billiga plaggen finns stora kostnader för människor, klimat och miljö. Detta är en utveckling som inte kan fortsätta.

Den stora överproduktionen av textilier innebär ett enormt slöseri med resurser. Tillverkning kräver energi, vatten och råvaror, samtidigt som transporter, kemikalieanvändning och växande mängder textilavfall bidrar till klimat- och miljöproblem. När kläder produceras för att snabbt bli omoderna eller ersättas av nästa trend går vi längre från ett hållbart samhälle och närmare en linjär slit-och-släng-ekonomi. Det som borde vara värdefulla resurser blir i stället avfall.

Konsekvenserna är också mänskliga. Den extrema prispressen och produktionstakten riskerar att ske på bekostnad av arbetstagarnas villkor och mänskliga rättigheter i produktionsländerna. Företag ska inte kunna bygga sina vinster på affärsmodeller som

driver fram ohållbar produktion och samtidigt skjuter över kostnaderna på arbetare, miljö och samhälle.

Ultra fast fashion-företag som Shein och Temu representerar en särskilt ohållbar utveckling. Deras affärsmodeller bygger på en omfattande och snabb omsättning av produkter som uppmuntrar till överkonsumtion. Företag med sådana affärsmodeller ska inte kunna fortsätta sälja på den svenska och europeiska marknaden utan att ta ansvar för konsekvenserna. Det behövs kraftfullare åtgärder för att begränsa deras möjligheter att verka här.

Samtidigt behöver ansvaret för textilavfallet fördelas mer rättvist. I dag är det inte rimligt att samhället och konsumenterna ensamma ska bära kostnaderna för avfall som företagens produktion och försäljning ger upphov till. Textilföretag måste betala för det avfall de skapar och ta ett större ansvar för produkternas hela livscykel. Det behöver också ställas högre krav på att klädföretag tar hänsyn till klimat, miljö och mänskliga rättigheter i sin verksamhet. En ökad användning av återvunnet material är en viktig del i att minska behovet av nya råvaror och skapa mer cirkulära materialflöden.

För att förändra utvecklingen krävs också ekonomiska styrmedel. En skatt på fast fashion, liknande den som införs i Frankrike, behöver utredas och införas för att motverka de mest ohållbara affärsmodellerna. Priset på kläder ska inte kunna hållas nere genom att kostnaderna för miljöförstöring, avfall och dåliga arbetsvillkor lämnas åt någon annan att betala.

Vi behöver lämna slit-och-släng-ekonomin bakom oss och ställa om till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi där produkter tillverkas för att hålla, repareras, återbrukas och återvinnas. Kläder ska inte vara förbrukningsvaror som används ett fåtal gånger innan de kastas. Företag måste ta ansvar för vad de producerar och hur det påverkar människor och planeten. Omställningen kräver tydliga regler, ekonomiska styrmedel och en politik som sätter hållbarhet framför kortsiktiga vinster.

Hanna Lindqvist (MP) *Ulrika Westerlund (MP)*